

«Захаваць увагу да кнігі...»

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

А вось Дзень беларускага пісьменства — гэта менавіта наша нацыянальнае свята, якое афіцыйна мае статус дзяржаўнага. І найбольшая ўвага на ім — менавіта нашым, беларускім, духоўнасці, асветніцтву, літаратуры, іх адметнасці і непаўторнасці. Сталіца свята штогод перамяшчаецца ў іншы горад: як правіла, гэтыя гарады маюць дачыненне да развіцця нацыянальнай культуры, асветы, кнігавыдання. Іх спіс вялікі: Полацк, Тураў, Нясвіж, Орша, Пінск, Заслаўе, Мсціслаў, Мір, Камянец, Паставы, Шклоў, Барысаў, Смаргонь, Хойнікі, Ганцавічы, Глыбокае, Быхаў, Шчучын. Сёлета цэнтрам святкавання стане Рагачоў, адзін з самых старажытных нашых гарадоў. Налета свята будзе прымаць Полацк — у год 500-годдзя беларускага кнігадрукавання, пачатак якому паклалі кнігі палачаніна Францыска Скарыны, іна-чай і быць не можа.

«Кліпавае» чытанне на экране камп'ютара не дае чалавеку так званага адчування «плыні», якое ў сучасным грамадстве ў многіх тоеснае з адчуваннем шчасця. Гэта калі чытанне настолькі захапляе, што ты на нейкі момант адлучаешся ад рэальнасці і паглыбляешся ў рэальнасць, выдуманую аўтарам.

Штогод свята беларускага пісьменства ў гарадах, дзе яно праводзіцца, выконвае не толькі духоўна-асветніцкую функцыю, але і сацыяльную.

Стала ўжо добрай традыцыяй, што гэтыя гарады атрымліваюць новы імпульс для развіцця. Да Дня беларускага пісьменства іх добраўпарадкоўваюць, праводзяцца работы па рэканструкцыі і аднаўленні будынкаў, вуліц і плошчаў, адкрываюцца новыя сацыяльна-культурныя аб'екты...

— *І Рагачоў тут не стане выключэннем. Акрамя добраўпарадкавання, горад атрымае ў падарунак Дом кнігі: у адным будынку размесцяцца кнігарня, бібліятэка і чытальная зала. Наколькі вядома, менавіта Міністэрства інфармацыі стала ініцыятарам адкрыцця ў Доме кнігі кнігарні. Можна лічыць, што пакладзены пачатак яшчэ адной добрай традыцыі?*

— У Рагачове дагэтуль не было спецыялізаванага кніжнага магазіна, і падобнага падарунка гараджане чакалі даўно. Ведаю, што яшчэ да афіцыйнага адкрыцця, якое адбудзецца непасрэдна падчас свята, «Першацвет» (так называецца кнігарня) выклікаў павышаную цікавасць рагачоўцаў і жыхароў раёна. Можна спадзявацца, што будзе яна папулярнай і надалей. Што датычыцца традыцыі... Традыцыяй, на мой погляд, павінна стаць іншае — кніжны магазін павінен быць у кожным райцэнтры, у кожным буйным пасёлку, незалежна ад таго, праводзіцца там якое свята ці не. Калі мы хочам заставацца адукаванай нацыяй, кніга павінна быць у бліжэйшым доступе для кожнага. Міністэрства сумесна з прадпрыемствам «Белкніга» актыўна працуе ў гэтым кірунку.

— *Падчас падрыхтоўкі і правядзення Дня беларускага пісьменства ў калялітаратурных і чытацкіх колах апошнім часам адна з самых папулярных дыскусій — як захаваць увагу да кнігі, да друкаванага слова, што супрацьпаставіць «клі-*

паваму мысленню», што зрабіць, каб тыя ж кнігарні, бібліятэкі і чытальныя залы не пуставалі...

— Захаваць увагу тут здольная найперш... сама кніга. Менавіта друкаваная кніга. Даследаванні псіхалагаў і сацыёлагаў, якія праводзіліся апошнім часам, сведчаць: «Кліпавае» чытанне на экране камп'ютара не дае чалавеку так званага адчування «плыні», якое ў сучасным грамадстве ў многіх тоеснае з адчуваннем шчасця. Гэта калі чытанне настолькі захапляе, што ты на нейкі момант адлучаешся ад рэальнасці і паглыбляешся ў рэальнасць, выдуманую аўтарам. А вось наколькі кніга здольная захапіць — гэта пытанне выключна таленту пісьменніка.

— *Бясспрэчна, якасць літаратуры застаецца самым важным фактарам для рэальнага або патэнцыйнага чытача. Заахваціць пісьменнікаў да пошуку цікавых тэм і іх творчага ўвасаблення заклікана была і Нацыянальная літаратурная прэмія, якая летась была ўручана на Дні беларускага пісьменства ўпершыню. Цяпер, калі настаў час падводзіць вынікі другі раз, ці можна сказаць пра тое, што літаратурны працэс ажывіўся, што журы ёсць з чаго выбіраць, што заснаванне падобнай прэміі сябе апраўдала?*

— Сёлета на сем намінацый прэміі было прадстаўлена больш за трыццаць літаратурных твораў розных жанраў. Для невялікай краіны, як наша, ужо тое, што за год з'явілася трыццаць новых твораў, — значны паказчык. А гэта ж не проста творы, а тыя, што могуць прэтэндаваць на найвышэйшую літаратурную ўзнагароду. Пісьменнікі працуюць, творчая пераёмнасць не страчана — паглядзіце, колькі цікавых аўтараў з'яўляецца на старонках часопіса «Маладосць».

Дый у іншых літаратурна-мастацкіх часопісах — «Полымі», «Нёмане» — рэдакцыйныя партфелі, я ведаю, таксама не пустуюць.

Традыцыяй, на мой погляд, павінна стаць іншае — кніжны магазін павінен быць у кожным райцэнтры, у кожным буйным пасёлку, незалежна ад таго, праводзіцца там якое свята ці не. Калі мы хочам заставацца адукаванай нацыяй, кніга павінна быць у бліжэйшым доступе для кожнага.

— *На свята ў Рагачоў сёлета ўпершыню прыедуць прадстаўнікі беларускіх дыяспар амаль з дваццаці краін свету. Для іх рыхтуецца нейкая адмысловая праграма?*

— Паколькі нашы суайчыннікі з далёкага і блізкага замежжа будуць прысутнічаць на Дні беларускага пісьменства ўпершыню, уся праграма свята будзе для іх цікавай і адмысловай. Думаю, што госці з задавальненнем наведваюць Фестываль кнігі і прэсы, які разгорнецца ў цэнтры Рагачова, тэматычныя выставы, прысвечаныя пісьменнікам-юбілярам; даведваюцца, як працуе адноўлены друкарскі станок часоў Францыска Скарыны; паглядзяць спектакль «Пясняр», які прывязе драматычны тэатр імя Горкага... А налета, магчыма, мы ўжо зможам вітаць сваіх суайчыннікаў з-за мяжы не як гасцей, а як удзельнікаў свята, бо беларускае пісьменства і ідэі беларускага асветніцтва вельмі актуальныя ў нашых дыяспар за мяжой.

— *Сёлета міжнародны «круглы стол», правядзенне якога — так-*

сама адна з традыцый Дзён беларускага пісьменства, прысвечаны 500-годдзю беларускага кнігадрукавання, якое будзем адзначаць налета. Тэма яго — «Слова Скарыны ў сучасным свеце». Якія намаганні наша краіна, у тым ліку, зра-зумела, Міністэрства інфармацыі, прыкладае, каб гэты юбілей набыў сапраўды сусветнае, міжнароднае гучанне?

— Само правядзенне «круглага стала» з названай тэмай — не што іншае, як прыцягненне ўвагі міжнароднай культурнай супольнасці да асобы Скарыны, значэння яго дзейнасці для беларускай і сусветнай культуры. Плануецца, што ў мерапрыемстве, акрамя беларускіх, прымуць удзел пісьменнікі з 12 краін: Азербайджана, Вялікабрытаніі, Казахстан, Кітая, Кыргызстана, Латвіі, Літвы, Расіі, Сербіі, Славакіі, Таджыкістана, Туркменістана. А гэта значыць, што ў гэтых краінах творчая суполка ўжо дакладна будзе ведаць пра нашу знакавую дату. Паспрыяць гэтаму заклікана і ўнікальная кніга «Францыск Скарына на мовах народаў свету», якая пабачыла свет ў Выдавецкім доме «Звязда». У ёй пад адной вокладкай сабраныя пераклады прадмоваў Скарыны да кнігі «Юдзіф» на 64-х мовах свету. Думаю, што гэта не мяжа, і ў юбілейны год можа з'явіцца дапоўненае перавыданне... Увогуле, наступны год юбілейны, і цяпер вядзецца вялікая падрыхтоўчая работа, у тым ліку і з міжнароднымі арганізацыямі (уключаючы ЮНЕСКА), каб 500-годдзе нашага кнігадрукавання было адзначана як важная для ўсёй сусветнай супольнасці дата.

Пытанні задавала
Алена ЛЯЎКОВІЧ.
alena@zviazda.by

■ Званок на ўрок

Фізіка з сёмага класа і азы выжывання

Якія змены з'явіцца ў школьным раскладзе ў новым навучальным годзе

Пачынаючы з 2 класа, на вывучэнне беларускай і рускай моў будзе адводзіцца аднолькавая колькасць гадзін (незалежна ад мовы навучання ва ўстанове): у малодшых школьнікаў будзе па тры ўрокі рускай і беларускай мовы на тыдзень і па некалькі гадзін літаратуры. Пакуль новаўвядзенне запрацуе толькі ў другім класе, але праз год — у трэцім, а потым і ў чацвёртым. Такім чынам пачатковая школа паступова прыйдзе да аднолькавай колькасці гадзін па беларускай і рускай мовах. Па звестках Белстата, у мінулым навучальным годзе на беларускай мове навучаліся толькі 13,7% ад агульнай колькасці школьнікаў.

А вось вывучэнне фізікі ў беларускіх школьнікаў будзе распачынацца цяпер на год пазней — з 7-га класа, пры гэтым агульная колькасць вучэбных гадзін, адведзеных на вывучэнне фізікі на II ступені школы, застаецца нязменнай: у 9-м класе будзе ўжо не два, а тры ўрокі фізікі на тыдзень.

Таксама з новага навучальнага года распачнецца паэтапнае ўвядзенне прадмета «Асновы бяспекі жыццядзейнасці» (АБЖ). У курс увайдучы такія тэмы, як бяспека харчавання, знаходжанне ў месцах адпачынку і масавага збору людзей, рызыкі паводзін і іншыя. АБЖ увадзіцца ў другіх і п'ятых класах у аб'ёме адной навучальнай гадзіны на тыдзень з унясеннем у расклад вучэбных заняткаў. Адзнакі ў балах па АБЖ выстаўляцца не будуць, хатнія заданні не прадугледжаны. У 3-х, 4-х, 6—9-х класах абавязковае вывучэнне АБЖ працягнецца на факультатывных занятках. Пераход з факультатывных заняткаў

на навучальны прадмет будзе ажыццяўляцца паступова цягам трох гадоў. Такім чынам, змена статусу АБЖ не павялічыць нагрузку на вучняў.

Вывучаць прадмет «Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура)», які летась вярнуўся ў школу, вучні будуць таксама без адзнак і хатніх заданняў. У Міністэрстве адукацыі вырашылі, што гэта не той прадмет, дзе патрабуюцца адзнакі ў балах.

Апошняе новаўвядзенне 2016/2017 навучальнага года — абноўленая праграма па прадмеце «Працоўнае навучанне». Цяпер у 6-м класе прадугледжаны 2 гадзіны на тыдзень на вывучэнне гэтага прадмета. Агульная колькасць гадзін не зменіцца, паколькі будзе зменшана колькасць гадзін у 8-м класе (з двюх да адной гадзіны). Спецыялісты абячаюць, што праграмы па гэтай школьнай дысцыпліне стануць больш практыка-арыентаванымі. **Школьнікаў будуць вучыць рамантаваць мэблю, ста-**

Фота Сяргея НІКАЛАЕВА.

лярную фурнітуру, карыстацца ручным інструментам, займацца рамонтам электрычнага абсталявання. Па напрамку «Абслуговаў праца» таксама былі ўлічаны пажаданы настаўнікаў і бацькоў. Дзяўчатак навучаць прыгатаванню страў, асновам хатняй гаспадаркі. Усіх, хто пажадае (не толькі дзяўчатак), навучаць, як сервіраваць стол, як правільна падаваць стравы і прымаць гасцей і іншым не менш карысным у жыцці навыкам.

У 2016/2017 навучальным годзе ў адукацыйным працэсе будуць выкарыстоўвацца 14

падручнікаў новага пакалення. А да 2020 года ў Міністэрстве адукацыі запланавана выданне 299 найменшаў падручнікаў, з іх 185 — гэта абсалютна новыя выданні. (Сёння ўсе папярковыя падручнікі, якія атрымліваюць дзеці, можна знайсці ў PDF-фармаце на Нацыянальным адукацыйным партале.)

Першая вучэбная чвэрць будзе доўжыцца ў беларускіх школах з 1 верасня па 29 кастрычніка. Другая — з 8 лістапада па 24 снежня. Трэцяя — з 9 студзеня па 25 сакавіка і чацвёртая — з 3 сакавіка па 31 мая.

Такім чынам, працягласць асенніх канікулаў складзе 9 дзён (з 30 кастрычніка па 7 лістапада ўключна). Зімой школьнікі будуць адпачываць 15 дзён (з 25 снежня 2016 года па 8 студзеня 2017 года) і вясной — 8 дзён (з 26 сакавіка па 2 красавіка).

Для навучэнцаў першых і другіх класаў у трэцяй вучэбнай чвэрці прадугледжаны дадатковыя зімовыя канікулы (з 13 па 19 лютага 2017 года) агульнай працягласцю 7 дзён.

Надзея НІКАЛАЕВА.
nikalaeva@zviazda.by

У КАНТЭКСТЕ ЛІТАРАТУРНАГА СЯБРОЎСТВА

7—11 верасня ў Маскве пройдзе ХХІХ Маскоўская міжнародная кніжная выстаўка-кірмаш. Па традыцыі шырокі ўдзел у прадстаўнічай сустрэчы кнігавыдаўцоў і пісьменнікаў з чытачамі прыме і Беларусь.

Адным з цэнтральных мерапрыемстваў стане міжнародны «круглы стол» «Беларусь: літаратуры краін СНД». Размова літаратараў з Мінска, Масквы і іншых куткоў Садружнасці пойдзе пра прысутнасць беларускай літаратуры ў свеце і нацыянальных літаратур краін СНД у Беларусі. Удзел у размове прымуць дырэктар выдавецтва «Художественная литература» Георгій Прахін, галоўны рэдактар часопіса «Роман-газета» Юрый Казлоў, сакратар Саюза пісьменнікаў Расіі Валерый Казакоў, паэт Анатоль Усаў, расійскі літаратуразнаўца Казбек Султанай, дырэктар выдавецтва «Мастацкая літаратура» Алесь Бадак, дырэктар выдавецтва «Беларуская Энциклапедыя імя Петруся Броўкі» Уладзімір Андреевіч, літаратары з Казахстана, Таджыкістана, Азербайджана, Арменіі і іншых краін.

Беларусам ёсць з чым трымаць творчую справаздачу. Апошнім часам выйшла цэлая серыя кніг паэтаў і празаікаў краін Садружнасці ў перакладзе на беларускую мову. А ў Таджыкістане, Казахстане, Азербайджане, Арменіі пабачылі свет кнігі беларускіх аўтараў.

Як падарунак да міжнароднага «круглага стала» ў Маскве — новае выданне кнігі «Францыск Скарына на мовах народаў свету».

Сяргей ШЫЧКО.